

JAKI BYŁ ORNITOLOGICZNY ROK 2001 NA NIZINIE MAZOWIECKIEJ?

Jacek Tabor, Andrzej Dombrowski, Artur Goławski

Rok 2001 odznaczał się łagodnym przebiegiem stycznia i lutego oraz wyjątkowo opóźnioną wiosną – jeszcze w końcu kwietnia notowano opady śniegu i spore przymrozki. Maj i prawie cały czerwiec były ciepłe, a większe opady zaczęły się w końcu czerwca i były obfite w lipcu. Sporym zaskoczeniem były warunki panujące w grudniu, który rozpoczął się niewielkimi mrozami, a począwszy od 13 grudnia temperatura spadła do -19°C . Ze spadkiem temperatur nastąpiły wyjątkowo obfite opady śniegu – porównywalne z pamiętną zimą 1978/1979.

W roku 2001 po raz pierwszy zagnieździły się w dolinie Bugu rybitwy białowase, podobnie jak w dolinie Radomki (nowopowstały zbiornik „Domaniów”). W regionie odnotowano nowe stanowiska m.in. gągoła, nurogęsi, bąka, bielika, żurawia, kulika wielkiego, błotniaka łąkowego, siniaka, dzięcioła białoszyjowego, kłaskawki, wąsatki i żoły. Seria stosunkowo wilgotnych lat, trwająca od roku 1994, wpływa pozytywnie na wiele gatunków wodno-błotnych.

Wszystkie obserwacje podlegające weryfikacji uzyskały pozytywne orzeczenia KF PTZool.

Poniższe obserwacje mogą być wykorzystane wyłącznie z podaniem nazwisk obserwatorów. W przypadku miast nie podano nazw gmin, powiatów i województw.

Obserwacje fenologiczne

Nur czarnoszyi *Gavia arctica*

17.09 – 1 *ad.*, Siedlce (A. Goławski)

Bocian biały *Ciconia ciconia*

6.09 – 30, Małoszyce, gm. Poświętne, pow. Opoczno (C. Iwańczuk)

Bocian czarny *Ciconia nigra*

- 1.04 – 1, Morzyczyn, gm. Sadowne, pow. Węgrów (R. Kozik, T. Cudzych)
27.09 – 1, Kock (Z. Kasprzykowski, A. Gołowski, I. Kaługa, M. Rzępała)

Bąk *Botaurus stellaris*

- 19.03 – 3 samce, Siedlce (R. Kozik)

Czapla biała *Egretta alba*

- 12.01 – 1, Wyszków (J. Zawadzki)
31.12 – 1, Warszawa (J. Dyczkowski, C. Pióro, W. Błędowski)

Gęś białoczelna *Anser albifrons*

- 6.01 – 1, Wielgie, gm. Ciepeliów, pow. Lipsko (M. Furmanek)

Gęś zbożowa *Anser fabalis*

- 1.05 – 5, Mołóżew, gm. Jabłonna Lacka, pow. Sokołów Podlaski
(Z. Kasprzykowski)

Gęgawa *Anser anser*

- 6.01 – 2, Solec n. Wisłą (gm.), pow. Lipsko (M. Furmanek)
9.02 – 17, Bronisławka, gm. Pomiechówek, pow. Nowy Dwór Mazowiecki
(R. Kraska)
4.09 – 1, Kotuń (gm.), pow. Siedlce (Z. Kasprzykowski)

Ohar *Tadorna tadorna*

- 23.06 – 2, Grochale, gm. Zakroczym, pow. Nowy Dwór Maz. (J. Dyczkowski,
A. Gąsioriewicz)

Ogorzalka *Aythya marila*

- 21.09 – 2, Siedlce (A. Gołowski)

Cyranka *Anas querquedula*

- 10.03 – 2, Warszawa - Raszyn (J. Zawadzki)

Świstun *Anas penelope*

- 21.12 – 1 para, Solec n. Wisłą (gm.), pow. Lipsko (M. Furmanek)

Krakwa *Anas strepera*

- 13.01 – 1 samiec, rez. „Niebieskie Źródła”, Tomaszów Maz. (M. Ciach)

Orlik krzykliwy *Aquila pomarina*

- 25.09 – 1, Brzozów, gm. Suchożebry, pow. Siedlce (I. Kaługa)

Błotniak stawowy *Circus aeruginosus*

- 12.03 – 1, Siedlce (Z. Kasprzykowski, A. Gołowski)
12.10 – 1, Siedlce (A. Gołowski)

Rybołów *Pandion haliaetus*

- 31.03 – 1, Boiska, gm. Solec n. Wisłą, pow. Lipsko (M. Furmanek)

Żuraw *Grus grus*

- 16.02 – 2, Modlin (R. Kraska)
17.02 – 2, Domaniewice, gm. Nowe Miasto, pow. Grójec (M. Ciach)
4.05 – 32 (N), Poręba, gm. i pow. Lipsko (M. Furmanek)
10.05 – 82, Dąbrowa, gm. Lipowiec Kościelny, pow. Mława (K. Antczak,
P. Pagórski)

- Derkacz** *Crex crex*
30.04 – 1, Pęcice, gm. Pruszków (R. Kraska)
- Przepiórka** *Coturnix coturnix*
28.04 – 1, Koryciany, gm. Paprotnia, pow. Siedlce (A. Goławski)
- Kokoszka** *Gallinula chloropus*
31.12 – 2, rez. „Niebieskie Źródła”, Tomaszów Maz. (J. Tabor)
- Siewnica** *Pluvialis squatarola*
19.05 – 3, Tomaszów Maz. (M. Ciach)
29.05 – 1, Grochale, gm. Zakroczym, pow. Nowy Dwór Maz. (R. Kraska)
29.07 – 1, Głinojeck (gm.), pow. Ciechanów (K. Antczak, P. Pagórski)
- Siewka złota** *Pluvialis apricaria*
27.05 – 1, Grochale, gm. Zakroczym, pow. Nowy Dwór Maz. (R. Kraska)
- Czajka** *Vanellus vanellus*
16.02 – 1, Warszawa - Raszyn (R. Kraska)
- Biegus krzywodzioby** *Calidris ferruginea*
19.05 – 2, Tomaszów Maz. (M. Ciach)
- Biegus zmienny** *Calidris alpina*
14.06 – 1, Grochale, gm. Zakroczym, pow. Nowy Dwór Maz. (R. Kraska)
- Piaskowiec** *Calidris alba*
29.05 – 1, Grochale, gm. Zakroczym, pow. Nowy Dwór Maz. (R. Kraska)
- Biegusik płaskodzioby** *Limicola falcinellus*
14.06 – 1, Grochale, gm. Zakroczym, pow. Nowy Dwór Maz. (R. Kraska)
- Brodziec piskliwy** *Actitis hypoleucos*
31.03 – 1, Warszawa - Raszyn (R. Kraska)
- Brodziec śniady** *Tringa erythropus*
7.06 – 2, Grochale, gm. Zakroczym, pow. Nowy Dwór Maz. (R. Kraska)
- Kwokacz** *Tringa nebularia*
8.04 – 2, Popowo Kościelne, gm. Somianka, pow. Wyszaków (R. Kraska)
7.06 – 1, Grochale, gm. Zakroczym, pow. Nowy Dwór Maz. (R. Kraska)
- Kamusznik** *Arenaria interpres*
17.06 – 2, Grochale, gm. Zakroczym, pow. Nowy Dwór Maz. (R. Kraska)
- Kszyk** *Gallinago gallinago*
9.11 – 1, Wólka Brzózka, gm. Głowaczów, pow. Kozienice (M. Kurowski)
21.12 – 1, Solec n. Wisłą (gm.), pow. Lipsko (M. Furmanek)
- Bekasik** *Lymnocyptes minimus*
2.12 – 1, 16.12 – 2, Rumoka, gm. Lipowiec Kościelny, pow. Mława (P. Pagórski)
- Kulik wielki** *Numenius arquata*
2.12 – 1, Rumoka, gm. Lipowiec Kościelny, pow. Mława (P. Pagórski)
- Mewa mała** *Larus minutus*
8-10.12 – 2, Zbiornik Zegrzyński (R. Kraska)
- Mewa żółtonoga** *Larus fuscus*
29.05 – 1, Grochale, gm. Zakroczym, pow. Nowy Dwór Maz. (R. Kraska)

Rybitwa rzeczna *Sterna hirundo*

8.04 – 1, Grochale, gm. Zakroczym, pow. Nowy Dwór Maz. (R. Kraska)

Grzywacz *Columba palumbus*

24.06 – stado 150 os., Całowanie, gm. Karczew, pow. Otwock (A. Dombrowski)

Jerzyk *Apus apus*

1.05 – 1, Mołożew, gm. Jabłonna Lacka, pow. Sokołów Podl. (Z. Kasprzykowski)

1.05. – 1, Mogielnica, gm. Mogielnica, pow. Grójec (S. Chmielewski)

10.09 – 1, Siedlce (M. Rzepała)

Skowronek *Alauda arvensis*

8.02 – 1, Zegrze, gm. Nieporęt, pow. Nowy Dwór Maz. (R. Kraska)

8.02 – 1, Wołomin (T. Wiewiórko)

Dymówka *Hirundo rustica*

2.04 – 3, Modlin (R. Kraska)

Oknówka *Delichon urbica*

17.04 – 1, Siedlce (A. Gołowski)

Świergotek łąkowy *Anthus pratensis*

7.01 – 1, Pomiechówek (gm.), pow. Mowy Dwór Maz. (J. Dyczkowski)

6.01 – 1, Solec n. Wisłą (gm.), pow. Lipsko (M. Furmanek)

19.02 – 9, Warszawa (R. Rzepkowski)

Świergotek drzewny *Anthus trivialis*

7.04 – 1, Ostrów Maz. (P. Stolarz)

Jemiołuszka *Bombycilla garrulus*

9.05 – 6, Stasin, gm. Mordy, pow. Siedlce (A. Dombrowski)

28.10 – 1, Kotuń (gm.), pow. Siedlce (R. Kozik)

Słowik szary *Luscinia luscinia*

21.04 – 1, Siedlce (M. Rzepała)

Podróżniczek *Luscinia svecica*

4.04 – 2, Siedlce (A. Gołowski)

Pokrzywnica *Prunella modularis*

1.12 – 1, Warszawa - Raszyn (J. Zawadzki)

Kłaskawka *Saxicola torquata*

22.03 – 1 samiec, Kozienice (gm., pow.) (M. Rębiś)

23.09 – 1, Warszawa - Ursus (R. Kraska)

Pokląskwa *Saxicola rubetra*

26.09 – 1, Warszawa - Ursus (R. Kraska)

Białorzzytka *Oenanthe oenanthe*

4.04 – 1, Halinów (gm.), pow. Mińsk Maz. (P. Stolarz)

Brzęczka *Locustella luscinioides*

13.04 – 5, Siedlce (A. Gołowski)

Strumieniówka *Locustella fluviatilis*

4.05 – 1, Ogrodniki, gm. Mordy, pow. Siedlce (A. Dombrowski)

Rokitniczka *Acrocephalus schoenobaenus*

23.09 – 1, Warszawa - Ursus (R. Kraska)

- Łozówka** *Acrocephalus palustris*
3.05 – 1, Czołomyje, gm. Mordy, pow. Siedlce (A. Dombrowski)
- Zaganiacz** *Hippolais icterina*
1.05 – 1, Łosice (M. Rzepała)
- Piegża** *Sylvia curruca*
8.04 – 1, Poręba, gm. i pow. Lipsko (M. Furmanek)
29.09 – 1, Warszawa - Ursus (R. Kraska)
- Cierniówka** *Sylvia communis*
23.09 – 1, Warszawa - Ursus (R. Kraska)
- Kapturka** *Sylvia atricapilla*
5.04 – 1, Purzec, gm. Siedlce (A. Goławski)
- Piecuszek** *Phylloscopus trochilus*
6.04 – 1, Wesola, gm. Halinów, pow. Mińsk Maz. (P. Stolarz)
- Pierwiosnek** *Phylloscopus collybita*
4.04 – 1, Siedlce (A. Goławski)
- Remiz** *Remiz pendulinus*
12.10 – 1, Siedlce (A. Goławski)
- Gąsiorek** *Lanius collurio*
24.04 – 1, Mokobody (gm.), pow. Siedlce (I. Kaługa)
- Szpak** *Sturnus vulgaris*
12.01 – łącznie 200 os., pomiędzy Barciami a Wyszkwem, pow. Wyszków (J. Zawadzki)
29.12 – 250, Łubna, gm Góra Kalwaria, pow. Piaseczno (J. Dyczkowski, C. Pióro, W. Błęadowski)
31.12 – 170, Łubna, gm Góra Kalwaria, pow. Piaseczno (J. Dyczkowski, C. Pióro, W. Błęadowski)
- Wilga** *Oriolus oriolus*
30.04 – 1, Czepielin, gm. Mordy, pow. Siedlce (A. Goławski)
- Jer** *Fringilla montifringilla*
1.05 – 1, Poręba, gm. i pow. Lipsko (M. Furmanek)
15.07 – 1 samiec, Spała, gm. Inowłódz, pow. Tomaszów Maz. (J. Tabor)
20.12 – 2, Warszawa (J. Dyczkowski)
- Czczotka** *Carduelis flammea*
7.10 – 1, Łosice (M. Rzepała)
- Rzepołuch** *Carduelis flavirostris*
9.12 – 4, Warszawa - Raszyn (J. Zawadzki)
- Kulczyk** *Serinus serinus*
4.04 – 1, Siedlce (A. Goławski)
- Szczygieł** *Carduelis carduelis*
3.06 - stado 30 os., Całowanie, gm. Karczew, pow. Otwock (A. Dombrowski)
- Dziwonia** *Carpodacus erythrinus*
10.05 – 1, Łosice (M. Rzepała)

Ortolan *Emberiza hortulana*

28.04 – 1, Koryciany, gm. Paprotnia, pow. Siedlce (A. Goławski)

Obserwacje dużych stad i koncentracji**Perkozek** *Tachybaptus ruficollis*

31.03 – 35, rz. Pilica w Smardzewicach, pow. Tomaszów Maz. (M. Ciach)

Łabędź krzykliwy *Cygnus cygnus*

19.01 – 14, Łegonice, gm. Nowe Miasto, pow. Grójec (C. Iwańczuk)

30.11 – 14, Emilianów, gm. Lubochnia, pow. Tomaszów Maz. (M. Mucha)

Czapla biała *Egretta alba*

8.09 – 13, Solec n. Wisłą (gm.), pow. Lipsko (M. Furmanek)

8.09 i 21.09 – 12, Siedlce (A. Goławski, A. Dmoch)

Gęgawa *Anser anser*

13.05 – 108, Modlin (J. Dyczkowski)

Gęś białoczelna *Anser albifrons*

20.03 – 3000, Kraszew, gm. Radzymin, pow. Wołomin (T. Wiewiórko)

Świstun *Anas penelope*

18.03 – 400, Popowo Kościelne, gm. Somianka, pow. Wyszaków (R. Kraska)

Rożeniec *Anas acuta*

12.10 – 80, Kłudzie, gm. Solec n. Wisłą, pow. Lipsko (M. Furmanek)

Cyraneczka *Anas crecca*

21.12 – 32, Wisła u ujścia Krępanki, pow. Lipsko (M. Furmanek)

Uhla *Melanitta fusca*

25.11 – 36, Zbiornik Zegrzyński, pow. Nowy Dwór Maz. (J. Dyczkowski)

6.12 – 37, Zbiornik Zegrzyński, pow. Nowy Dwór Maz. (P. Dębowski, W. Błędowski)

Nurogęś *Mergus merganser*

29.12 – 170, Warszawa - Młociny (J. Dyczkowski, C. Pióro, T. Romanowski)

Siewka złota *Pluvialis apricaria*

18.03 – 600, 25.03 – 600 + 400, Rumoka, gm. Lipowiec Kościelny, pow. Mława (K. Antczak, P. Pagórski)

Batalion *Philomachus pugnax*

3.05 – 900, Modlin (R. Kraska)

Łęczak *Tringa glareola*

31.07, 9.08, 18.08 odpowiednio 102, 106, 123, Tomaszów Maz. (M. Ciach)

Samotnik *Tringa ochropus*

31.07 – 10, Tomaszów Maz. (M. Ciach)

Krwawodziób *Tringa totanus*

16.06 – 79, Kania Nowa, gm. Serock, pow. Nowy Dwór Maz. (J. Dyczkowski, C. Pióro, T. Romanowski)

Kszyk *Gallinago gallinago*

20.08 – 100, Solec n. Wisłą (gm.), pow. Lipsko (M. Furmanek)

Mewa żółtonoga *Larus fuscus*

13.04 – 44, Siedlce (A. Goławski)

Rybitwa białoskrzydła *Chlidonias leucopterus*

3.05 – 30, Modlin (R. Kraska)

4.05 – 32, Solec n. Wisłą (gm.), pow. Lipsko (M. Furmanek)

Górniczek *Eremophila alpestris*

11.11 – 45, Królowa Wola, gm. Inowódz, pow. Tomaszów Maz. (J. Tabor)

Pliszka siwa *Motacilla alba*

19.08 – 300, Grochale, gm. Zakroczym, pow. Nowy Dwór Maz. (R. Kraska)

29.09 – 100, Siedlce (A. Dombrowski)

Sójka *Garrulus glandarius*

30.04 – 33, Ogrodniki, gm. Mordy, pow. Siedlce (A. Goławski)

Zięba *Fringilla coelebs*

13.01 – 16, Tomaszów Maz. (M. Ciach)

Obserwacje gatunków rzadkich**Perkoz rogaty** *Podiceps auritus*

4.11 – 1, Zbiornik Zegrzyński (R. Kraska)

Gęgawa *Anser anser*

29.04 – 2 pary z pisklętami + 6 par bez młodych, Modlin (R. Kraska)

04 – 2 pary bez młodych, Morzyczyn, gm. Brok, pow. Ostrów Maz. (A. Dombrowski)

04 – 1 para bez młodych, Warszawa - Raszyn (J. Zawadzki, J. Dyczkowski)

Bernikla kanadyjska *Branta canadensis*

3.01 – 1, Modlin (R. Kraska)

Kania czarna *Milvus migrans*

5.05. – 1, Emilianów, gm. Lubochnia, pow. Tomaszów Maz. (T. Dzierżanowski, M. Mucha)

Kobczyk *Falco vespertinus*

2.04 – 1 samiec, Warszawa - Raszyn (J. Zawadzki, R. Miciałkiewicz, T. Smoleński)

13.05 – 1 samica, Modlin (J. Dyczkowski)

24.05 – 1 samica, Prostyń, gm. Małkinia Górna, pow. Ostrów Maz. (A. Dombrowski)

4.05 – 1 samiec, Solec n. Wisłą (gm.), pow. Lipsko (M. Furmanek)

6.05 – 2 samice + 1 samiec, Helenów, gm. Czerniewice, pow. Tomaszów Maz. (T. Dzierżanowski, M. Mucha)

Sokół wędrowny *Falco peregrinus*

5.01 – 1 juv., Warszawa - Raszyn (J. Zawadzki)

6.01 – 1 ad., Modlin (R. Kraska)

30.08 – 1 imm., Boiska, gm. Solec n. Wisłą, pow. Lipsko (M. Furmanek)

Kulon *Burhinus oedicnemus*

8.04 – głos, dolina Narwi (Z. Kasprzykowski)

Dubelt *Gallinago media*

19.05 – 1, Modlin (J. Dyczkowski)

29.07 – 1, Puszcza Kampinoska (J. Dyczkowski)

Szablodziób *Recurvirostra avosetta*

13.04 – 2, Siedlce (A. Goławski)

Szlamnik *Limosa lapponica*

10.10 – 1, Solec n. Wisłą (gm.), pow. Lipsko (M. Furmanek)

Mewa trójpalczysta *Rissa tridactyla*10.11 – 1 *imm.*, zb. Zegrzyński (M. Duda, W. Błędowski)**Rybitwa białowaśa** *Chlidonias hybridus*

24.05 – 2 pary na gniazdach, Prostyń, gm. Małkinia Górna, pow. Ostrów Maz. (A. Dombrowski)

2.06 – 2 pary tokujące (w połowie czerwca brak), Warszawa - Raszyn (J. Zawadzki, T. Smoleński, R. Miciałkiewicz)

sezon 2001 – 10 par z gniazdami, zbiornik „Domaniów”, pow. Radom (J. Słupek)

Mewa czarnogłowa *Larus melanocephalus*17.05 – 2 *ad.*, Kamieńczyk pod Wyszokowem (R. Rzepkowski)15.09 – 2 *juv.*, Siedlce (A. Goławski)**Sowa błotna** *Asio flammeus*

25.04 – 1, Jasień, gm. Lubochnia, pow. Tomaszów Maz. (T. Dzierżanowski)

Żoła *Merops apiaster*

14.07-21.07, 2-3 pary lęgowe, Gójszcz, gm. Mrozy, pow. Mińsk Maz. (I. Kaługa, A. Fiuk)

Dzierlatka *Galerida cristata*

27.11 – 1, pola pod Emilianowem, gm. Lubochnia, pow. Tomaszów Maz. (T. Dzierżanowski)

Świergotek rdzawogardły *Anthus cervinus*

13.05 – 1, Modlin (J. Dyczkowski)

19.04 – 1, Poręba, gm. i pow. Lipsko (M. Furmanek)

Pliszka górńska *Motacilla cinerea*

19.07 – 1 samiec, Grochale, gm. Zakroczym, pow. Nowy Dwór Maz. (R. Kraska)

Pluszcz *Cinclus cinclus*

11.2001-11.01.2002 – 1, Sokołów Podlaski (J. Mikołajczyk)

Orzechówka *Nucifraga caryocatactes*

23.05 – 1, Kowiesy, gm. Bielany, pow. Sokołów Podlaski (I. Kaługa)